

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DET JYDSKE
MUSIKKONSERVATORIUM

ÅRSBERETNING
FOR 1974 - 75

48. undervisningsår

ÅRHUS
1975

INDHOLDSFORTEGNELSE

Årsafslutning	1
Afsluttende eksaminer	10
Konservatoriets lærere og administration 1974-75 ..	12
Studerende indtegnet på konservatoriet 1974-75	16
Koncerter i sæsonen 1974-75	21
Spiller vi "Måneskinssonaten" forkert? af Bengt Johnsson	42

ÅRSAFSLUTNINGEN 1975

Afslutningen fandt sted d. 20. juni.

Uddrag af rektors tale:

Blandt de mere markante begivenheder, vi i dag kan fejre, er det naturligt at nævne den, at vi i år for første gang dimitterer et hold kandidater, der har gennemgået den nye musikpædagogiske uddannelse, som for 3 år siden blev iværksat ved konservatorierne, den såkaldte AM-uddannelse. For dem, der ikke måtte vide det, skal jeg oplyse, at AM står for almen musikpædagogik.

Jeg vil gerne begynde med at ønske disse første almene musikpædagoger tillykke med deres eksamen. Det drejer sig i år om et lille hold - der er 5, der har gjort sig helt færdige, - men i de kommende år bliver holdene godt og vel dobbelt så store.

Jeg skal ikke nægte, at der har været visse problemer forbundet med at få denne uddannelse bragt ind i faste rammer. Der er i løbet af de 3 år sket adskillige ændringer af studie- og eksamensordningen, hvad de første studerende naturligvis har måttet lide under; de har til en vis grad simpelthen måttet fungere som forsøgskaniner. Men samtidig har de også haft den fordel at kunne gøre deres indflydelse gældende m. h. t. studiets udformning. - Foreløbige udformning

skulle jeg vel sige, for også i de kommende år vil der nok ske en hel del yderligere modifikationer af både studieforløb og eksamenskrav, bl. a. med henblik på en større fordybelse i og koncentration omkring uddannelsens centrale discipliner og en tilsvarende reduktion af de mere perifere fagområder.

Selvom man altså knap kan sige, at vore første AM-pædagoger har fået en idéel uddannelse, vil jeg alligevel vove at påstå, at de har fået en i mange henseender god og til et bredt musikpædagogisk arbejde velegnet uddannelse; de har i hvert fald fået mange impulser og idéer og også praktiske færdigheder, som de forhåbentlig vil kunne bearbejde og udnytte i deres kommende virke.

Jeg vil gerne takke de mange både studerende og lærere med Mogens Helmer Petersen i spidsen, der har lagt sig i selen for at få AM-uddannelsen til at fungere, og som i den anledning har deltaget i utallige møder her på stedet og også i mange møder med repræsentanter fra de øvrige konservatorier.

Selve idéen til en sådan musikpædagogisk uddannelse, der tager sigte på et musikopdragende arbejde med både børn og voksne på et mere elementært niveau, er lo år gammel. Jeg skal ikke her fortælle hele historien om, hvordan denne idé blev virkeliggjort, men nøjes med et par hovedtræk. - Grundstenen blev lagt gennem et meget omfattende udvalgsarbejde, hvori her fra konservatoriet Jette Tikjøb, Esther Birch og Bent Lorentzen deltog. Senere blev den studie- og eksamensordning, som uddannelsen blev sat i gang på, udarbejdet af et nyt udvalg med repræsentanter fra de 5 konservatorier - fra Århus: Orla Vinther, Arne Dich og Jette Tikjøb. - Jeg synes, det i dag er på sin plads at fremhæve den store arbejdsindsats, som disse lærere har gjort, og vil i den forbindelse føje til, at det var Claus Jørgensen, der trak det tunge læs, da studieordningen her ved konservatoriet skulle gøres til praktisk virkelighed.

Men AM-uddannelsens historie har også et par andre sider, som ikke skal forbigås i dag. - Forud for beslutningen om at etablere dette studium, foregik der en livlig principiel debat ikke mindst i det daværende undervisningsråd. Adskillige medlemmer var betænkelige ved situationen. De mente, at en sådan uddannelse slet ikke hørte hjemme ved konservatorierne, fordi den har et andet og i snæver musikermæssig henseende mindre professionelt sigte end de øvrige konservatorieuddannelser, og dermed måske ligefrem kunne medvirke til en forfladigelse af niveauet. Og det er velnok en opfattelse, som stadigvæk deles af nogle af vore lærere og studerende. Heroverfor stod og står det synspunkt, at det også må være en af konservatoriernes opgaver at uddanne pædagoger, der kan tage sig af den elementære musikundervisning, og det ikke bare som specialister på et enkelt instrument, men på en bred basis, strækkende sig fra bl.a. danse og sanglege over sammenspilsaktiviteter i forskellige stilarter, herunder også jazz og beat til begynderundervisningen på et instrument eller i sang. I konservatoriets formålsparagraf står der jo ikke blot, at vi skal uddanne professionelle musikere, men også, at vi skal virke til fremme af den almindelige musikkultur.

Dette er blot et kort og unuanceret referat af den debat, som altså endnu rører på sig. Og det må nok siges, at tanken om det frugtbare i at lade de AM-studerende få deres undervisning i et professionelt miljø, en integrationstanke, der indgik i argumentationen for at lade konservatorierne stå for uddannelsen, ikke uden videre kan siges at have bevist sin bærekraft, i hvert fald ikke endnu.

AM-studiet udgør nok stadigvæk i for høj grad en isoleret enklave i det samlede konservatoriebillede. Men jeg tror på, at dette forhold med tiden ændrer sig, ja, jeg synes forresten allerede at se visse tendenser i den retning.

Men hvad skal de nu lave, de nye AM-pædagoger. Hvor finder de et virkefelt? Ja, jeg skal ikke lægge skjul på, at vi oprindelig håbede, at de foruden ved musikskoler, højskoler, ungdomsskoler og ved skolernes frivillige musikundervisning o. s. v. også kunne blive ansat som musiklærere i folkeskolen, hvor der jo er et skrigende behov for kvalificerede lærere til den obligatoriske musikundervisning. Dette håb er ikke gået i opfyldelse. Det er en kompliceret sag at prøve på at trænge ind på en så stærk organisation som Danmarks Lærerforenings enemærker, navnlig i tider, hvor en overproduktion af seminarieuddannede lærere begynder at gøre sig gældende. Helt negative har de forhandlinger, der fra konservatorieside har været ført med lærerforeningen, nu ikke været. De har resulteret i et forslag om en 1-årig pædagogisk grunduddannelse på et seminarium som supplement til AM-uddannelsen med henblik på at kvalificere de kandidater, som måtte ønske det, til fast ansættelse i folkeskolen. Dette forslag ligger nu til behandling i det udvalg til en samordning af læreruddannelserne, som er nedsat af undervisningsministeriet. Og vi håber meget, at det bliver ført ud i livet, således at det kompetenceproblem, som er forbundet med uddannelsen, kan finde en rimelig løsning. Det ville være i høj grad ønskeligt, om de kvalificerede kandidater, vi uddanner, efterhånden (og det vil jo blive en mangeårig proces) kunne medvirke til at præge folkeskolens musikundervisning, der jo mangfoldige steder drives på en måde, der ikke just beforder elevernes interesse for faget.

Men i øvrigt kan man vist ikke sige, at beskæftigelsesproblemet for AM-pædagogerne er akut, i hvert fald ikke endnu. Der er jo adskillige steder i landet kommet en omfattende musikskolevirksomhed i gang, og i det hele taget har den frivillige musikundervisning i de senere år taget et bemærkelsesværdigt og glædeligt opsving. Men samtidig må det siges, at disse områder hører til samfundets mere sårbare i økonomiske nedgangstider, så man kan desværre ikke se bort fra, at situationen kan ændre sig i ugunstig retning.

Den økonomiske stramning mærkes naturligvis også på konservatorierne. Den mest følelige virkning i det forløbne år har været den stærkt skærpede adgangsbegrænsning, vi har måttet praktisere: kun godt en trediedel af de omtrent 150 ansøgere, der i år meldte sig til optagelsesprøverne, slap gennem nåleøjet. Resultatet er, at vi har måttet afvise et stort antal kvalificerede ansøgere, hvad vi naturligvis ser på med bekymring. Det er beklageligt at måtte forhindre mennesker i at lade sig uddanne i en retning, som de både har lyst til og anlæg for. På den anden side har de skærpede adgangsbetingelser naturligvis en positiv virkning, nemlig den, at det generelle kvalifikationsniveau hæves. - I øjeblikket forøger vi ikke antallet af studerende og har ikke gjort det de sidste to år, vi tager altså ikke flere ind i den ene ende end der lukkes ud i den anden. Det kan måske endda til nød gå for en tid, men hvis vi i fremtiden skal til at reducere det samlede antal studerende, og det kan jo gå hen at blive tilfældet, bliver situationen snart katastrofal. - Vi må håbe, at der fortsat fra ansvarlig politisk side vil være forståelse for de kulturelle områders fundamentale betydning for de enkelte mennesker og dermed for samfundet. - "Kultus betyder gudsyrelse", siger Villy Sørensen i sin seneste bog "Uden mål og med",

"og har fra gammel tid været anset for det centrale i kulturen. Den sækularisering eller verdsliggørelse af samfundet, der især tager fart i sidste halvdel af forrige århundrede, består i, at de religiøse symboler mister deres virkelighedskarakter og netop kun bliver betragtet som symboler. Desto tydeligere bliver det, at mennesket stadig har et behov for at fortolke sin tilværelse i symboler, - en virksomhed, der er så livsvigtig for mennesket, at det bliver sindsygt af gennem længere tid at få sin drømmevirksomhed forstyrret. Drømmen er en sådan fortolkningsproces, og kunsten er også udtryk for en sådan. .... Kunst skabes i forsøget på at tilfredsstille et elementært menneskeligt behov, - uden at den kunst, der skabes af den grund virker tilfredsstillende på alle, men også utilfredsheden vidner om, hvad den bundner i ....".

I det følgende skal jeg kort redegøre for de vigtigste begivenheder i det forløbne undervisningsår, og det vil heraf fremgå, at der har fundet andet end AM-aktiviteter sted. Først skal jeg fortælle, at der er blevet ansat en række nye lærere, og at der er sket et par nyudnævnelser: Helge Frees Christiansen og Vagn Thordal er udnævnt til docenter. Desuden har vi fået følgende nye lærere: Morten Slæbo, sang, Lars Geisler, cello, Jens Holm, kontrabas, Niels Peters, obo, Lydia Zachariassen, cembalo, Jesper Boye Christensen, opførelsespraksis, Holger Laumann, Ib Buchholz Hansen og Bjørn Veierskov Alexandersson, AM, Erik Nielsen, horn, Gudrun Petersen og Bent Nabe Nielsen, undervisningslære og pædagogik, og Gertrud Strøbech, tysk. I administrationen er Greta Larsen blevet ansat som kasserer i stedet for Hilda Petersen, der har taget sin afsked. Der er også en del lærere, der efter kortere eller længere tids virksomhed har forladt os, det drejer

sig om: Bjørn Fosdal, Uffe Zachariassen, Birthe Frederiksen, Kirsten Klokmose, Birgit Kjær og Morten Hansen. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke dem for deres pædagogiske indsats. Vi har haft et enkelt jubilæum - Agnes Erhardtzen, konservatoriets uforlignelige kantinebestyrer, havde d. 1/12 sidste år været ansat ved institutionen i 25 år.

Vi har haft en række udenlandske gæstelærere: Saul Goodman fra Juilliard School i New York gav et mesterkursus for og en koncert med slagtøjsstuderende, og selvom han på grund af sygdom måtte rejse hjem før tiden, blev det alligevel en meget stor oplevelse. Thomas Hemsley har givet et mesterkursus i sang og i forbindelse hermed en koncert, hvor han blev akkompagneret af Friedrich Gürtler. Vi har haft besøg af Lars Johan Werle, der bl. a. instruerede uropførelsen af sin egen mini-opera "Flower-Power", af Britt Marie Schiött, der ligeledes har arbejdet med musikdramatiske opgaver med de sangstuderende, og af Klaus Boltze, som har givet et mimekursus. Der har været afholdt et kursus i korimprovisation med Gunnar Ericsson, og Edward Applebaum har holdt to forelæsninger om amerikansk musik. Endvidere har vi haft et orkesterseminar afsluttet med en offentlig koncert under ledelse af Ole Schmidt, og i samarbejde med Danmarks Radio en værkstedsconcert med Aarhus By-Orkester; her dirigerede Jorma Panula værker af 4 af vore kompositionsstuderende.

Der har været afholdt koncerter med den japanske lutspiller Toyohito Satoh, den amerikanske pianist Renato Premezzi og med de to indiske musikere Nagaswara Rao og D. Ramaohana Rao. Dertil kommer en lang række koncerter med vore egne kræfter: 17 matinéer, 3 kirkekoncerter, 4 koncerter med værker af Strawinsky og Bartók under medvirken af både lærere og elever samt 1 koncert på

Moesgård-museet og 11 koncerter rundt om på skoler i Århus-området. Desuden et par operaopførelser "Hertug Blåskægs Borg" af Bartók og Ravels "L'enfant et les sortilèges", begge fremført med klaver og for Ravel-operaens vedkommende som koncertopførelse.

- Vi har deltaget i de årlige fælleskoncerter med studerende fra de 5 konservatorier; de fandt i år sted i København med en koncert i Tivoli som højdepunkt. Endelig skal jeg nævne, at vi har haft en særdeles vellykket debut fra konservatoriets solistklasse; det drejer sig om klarinettisten Karin Brændstrup, der blev assisteret af pianisten Peter Westenholz og violinisten Peder Elbæk.

Vi har med taknemmelighed modtaget en række værdifulde gaver til vort nodearkiv: fra fru ingeniør Buhl, Rønne, fra musikhøjskoiens forlag, Egtved og fra Wilhelm Hansens musikforlag.

Ved undervisningsårets begyndelse var der indskrevet 217 studerende ved konservatoriet, og desuden har i årets løb 225 musikstuderende fra Århus Universitet modtaget deres instrumentundervisning her ved institutionen.

Af "Lærer Valdemar Hansen og hustru Jenny Viskum Hansens legat" har vi i år uddelt 3 portioner:

Hanne Schubert	kr. 8.000
Poul Elming	kr. 15.000
Hans Gefors	kr. 9.000

Jeg indledte med at lykønske vore nye almene musikpædagoger. Som afslutning på årsberetningen vil jeg gerne ønske alle vore øvrige dimittender tillykke med deres eksaminer og udtrykker håbet om, at de vil få rig lejlighed til at udfolde sig pædagogisk og kunstnerisk til gavn for dansk musikliv.

Følgende flids- og opmuntringspræmier blev uddelt:

Kaabers Musikforlag: Ebbe Wind

Kaabers Musikforlag: Svend Aage Bøgedal

Følgende værker blev fremført under årsafslutningen:

J. Haydn: Strygekvartet i D-dur,
opus 76 nr. 5

Kim Sjøgren, violin

Olov Öberg, violin

Ebbe Wind, viola

Roland Sparrmo, violoncel

Per Nørgård: Singe die Gärten, mein Herz,
die du nicht kennst - for 8-
stemmigt kor og 8 instrumen-
ter. (Rainer Marie Rilke)

Konservatoriets kammerkor

Kjeld Mardahl, fløjte

Elisabeth Sigurdsson, klarinet

Malinda Kleucker, horn

Frode Stengaard, klaver

Einar Nielsen, slagtøj

Flemming Vistisen, slagtøj

Lars Geisler, violoncel

Bente Pedersen, harpe

Dir.: Erling Kullberg

A F S L U T T E N D E E K S A M I N E R 1 9 7 5

HOVEDSKOLEEKSAMEN

Klaver: Charlotte Schiøtz

DIPLOMEKSAMEN

Klaver: Annemarie Willum Hansen

Ole Søndergaard Lind

Hans Peter Rasmussen

Sang: Ulla Wang

Agnes Jørgensen

Flemming Lindkær Schmidt

Cello: Ulrikke Høst-Madsen

Kontrabas: Erik Raagaard Nielsen

Fløjte: Niels Helge Poulsen

Obo: Ninna Bloch

Fagot: Svend Rump

Musikteori-musikhistorie: Rolf Ruggaard Jensen

KIRKEMUSIKALSK EKSAMEN

Peter Jørgensen

Kirsten Kolling Lønstrup

Kirsten Ingemann Petersen

ORGANISTEKSAMEN

Paula-Marie Andersen (privatist)

PRÆLIMINÆR ORGELPRØVE

Karen Jørgensen

Edith Marker

MUSIKPÆDAGOGISK EKSAMEN

Klaver:

Birthe Rix Troelsen

Hanne Bramsen

Sang:

Henrik Krogh Christensen

Poul Erik Hansen

Ingelise Suppli Jespersen

Cello:

Anders Bak

Obo:

Ulla Kellermann

Klarinet:

Solveig Boye

Hanne Futtrup

Blokfløjte:

Birgit Ahrenkiel Jensen

Ellen Thomasen

Accordeon:

Ketty Feldhaus

ALMEN MUSIKPÆDAGOGIK

Jens Kjeldgaard Olesen

Gudrun Fog Pedersen

Jette Rymer Rasmussen

Elinborg Thorsteinsson

Bo Hulgaard

KONSERVATORIETS LÆRERE

OG ADMINISTRATION 1974 - 75

Klaver

Jette Tikjøb
Holger Arndt
Erling Helmer Petersen
Poul la Cour
Kjeld Hansen
Karen Steengaard
Fumiko Tokunaga
Bengt Johnsson
Erik Kaltoft
Peter Westenholz
Alma Jørgensen
Aino Gliemann
Vibeke Lundgren Nielsen
Knud E. Sørensen
Jørgen Thomsen
Inger Margrethe Wyke
Georg Vasarhelyi
Inke Lössl-Kessler
Frode Stengaard
Dorte Hjelmholm
Gunhild Donslund Johansen
Herman van Tooren

Sang

Ib Flemming Hansen
Peer Birch
Kirsten Sand Nielsen
Lise Helmer Petersen
Niels Hemmer Pihl
Ulla Wang
Helge Frees Christiansen

Morten Slæbo
Bodil Gūmoes
Karen Eie Christensen
Hanne Stavad
Vagn Thordal

Violin

Henrik Sachsenskjold

Viola

Herman Holm Andersen

Violoncel

Asger Lund Christiansen
Mihalyka Telmanyi
Lars Geisler

Kontrabas

Morten Hansen
Jens Holm

Fløjte

Kjeld Mardahl

Obo

Ole-Henrik Dahl
Niels Peters

Klarinet

Jens Arnsbo
Elisabeth Sigurdsson

Fagot

Alfred Andersen

Trompet

Knud Hovaldt

Aage Ditlevsen

Ole Andersen

Basun

Ole Engler

Saxofon

Ole Jensen

Slagtøj

Bent Lyloff

Niels Burckhardt Andersen

Einar Nielsen

Accordeon

Mogens Ellegaard

Guitar

Jytte Gorki Schmidt

Maria Kämmerling

Søren S. Schultz

Erling Møldrup

Blokfløjte

Annette Friisholm

Ellen Thomasen

Ursula Haass Svendsen

Cembalo

Lydia Zachariassen

Ingrid Dalsgaard Larsen

Viola da gamba

Göran Bergström

Kirkemusikalske fag

Walther Børner

Bent Frederiksen

Jesper Jørgen Jensen

F. Nørager Petersen

John Wedell Horsner

Jesper Boye Christensen

Anders Riber

Kammermusik

Ole Engler

Annette Friisholm

Tutter Givskov

Kjeld Mardahl

Orkesterskole

Henrik Sachsenskjold

Korskole

Erling Kullberg

Mogens Helmer Petersen

Hørelære

Lise Helweg

Claus Jørgensen

Gerda Fischer Larsen

Ebba Nielsen

Kirsten Ottosen

Musikhistorie, musikanalyse
og musikteori

Jens Peter Jacobsen

Svend Nielsen

Tage Nielsen

Helge Pedersen

Jens Wilhelm Pedersen

Mogens Helmer Petersen

Peder Pedersen
Tom Prehn
Karl Aage Rasmussen
Orla Vinther

Ebba Nielsen
Claus Jørgensen
Gudrun Fog Pedersen

Komposition

Per Nørgaard

Sprogundervisning

Olivia Schmidt Jensen
Gertrud Strøbech
Tage Nielsen

Almen musikpædagogik

C. M. Gyde Poulsen
Steen Pedersen
Arne Dich
Holger Laumann
Bent Nabe Nielsen
Ib Buchholtz Hansen
Bjørn Veierskov Alexandersson
Jette Tikjøb
Peter Westenholz
Holger Arndt
Bengt Johnsson
Lise Helmer Petersen
Kirsten Sand Nielsen
Ulla Wang
Karen Eie Christensen
Helge Frees Christiansen
Lars Geisler
Kjeld Mardahl
Jens Arnsbo
Elisabeth Sigurdsson
Ole Jensen
Jytte Gorki Schmidt
Maria Kämmerling
Erling Møldrup
Søren S. Schultz
Ellen Thomasen
Ursula Haass Svendsen
Mogens Helmer Petersen
Jens Wilhelm Pedersen

Dramatik m. v.

Ruth Brejnholm
Lars Junggren
Bent Hildebrandt
Per Skriver
Caspar Koch
Peter Bork

Taleteknik og stemmeteori

Helge Frees Christiansen
Aase Christiansen

Ensemblesang

Friedrich Gürtler
Niels Pihl

Akkompagnement og repetition

Erik Kaltoft
Lone Karlsson
Karen Steengaard
Fumiko Tokunaga
Peter Westenholz
Yrsa Dam
Gunhild Donslund Johansen

Afspænding

Birthe Frederiksen

Administration

Tage Nielsen (rektor)
Torben Wiskum (administrator)
Inger Bloch
Claus Byrith
Aase Halkjær
Margrethe Knudsen
Grete Larsen
Ellen Mathiassen
Grethe Mortensen
Alice Nøhr
Hilda Petersen

Bibliotek

Birthe Heien Nielsen (bibliotekar)
Jan Filtenborg

Kantine

Agnes Erhardtsen (kantinebestyrer)
Anna Margrethe Leth Pedersen
Anna Margrethe Andersen

Portner

Aage Erhardtsen

STUDERENDE INDTEGNET PÅ
KONSERVATORIET 1974-75

Klaver

Forskole:

Henning Worm
Peter Bitsch Grønsgaard
Christian Spillemoser
Marianne Eriksen
Eva Rauff Knudsen
Peter Ole Bendtzen
Olga Magieres
Annette Sørensen

Hovedskole:

Pia Labohn
Hanne Brødsgaard Larsen
Henning Sønder Andersen
Anne Marie Hjelm
Maren Skovhøj Rathleff
Mats Gustafsson
Jesper Mark Pedersen
Birgit Lauridsen
Annemarie Willum Hansen
Charlotte Schiøtz

Diplomklasse:

Ole Søndergaard Lind
Hans Peter Rasmussen

Musikpædagogisk uddannelse:

Goonthaliga Srithavatch
Poul Lumbye Andersen
Karen Bruun Andreasen
Birthe Rix Troelsen
Hanne Bramsen

Solistklasse:

Elly Skovgaard Jensen
Merete Brønnum Sand
Willy Stolarczyk

Lasse Nilsson

Friederike Trauer

Frode Stengaard

Sang

Forskole:

Stig Fogh Andersen
Birgit Loft
Pia Arentoft Nielsen
Morten Kold Jensen
Nils Buhl
Mette Kappel
Lone Mikkelsen
Birgitte Svejgaard Kristensen

Hovedskole:

Marianne Lund
Mogens Nygaard Svane
Karsten Mach Pedersen
Lene Juul Jensen
Tove Nørholt
Birtha Kirkegaard
Ellen Lunde

Lene Westenholz

Hanna B. Hjort

Kaja Pihl

Troels Kold Jensen

Birgitte Friboe Larsen

Birgit Louise Frandsen

Jette Holm

Diplomklasse:

Ulla Wang

Flemming Lindkær Schmidt

Agnes Jørgensen

Musikpædagogisk uddannelse:

Gunver Laursen

Marianne Olerud Khoso

Ove Jensen
Gunnel Knudsen
Henrik Krogh Christensen
Poul Erik Hansen
Chr. Kurt Madsen
Ingelise Suppli Jespersen

Solistklasse:

Lars Waage
Poul Elming

Violin

Forskole:

Steen Nørgaard
Hanne Holt Nielsen
Astrid Grimell
Christian Gottschalck

Hovedskole:

Flemming Thorsbro Pedersen
Olov Öberg
Henry Lützhöft

Viola

Hovedskole:

Ebbe Wind

Cello

Forskole:

Berit Häuser
Michael Gottschalck
Anders Swärd
Mette Heide Jensen

Hovedskole:

Inger Jensen
Jørn Bendixen
Roland Sparrmo
Wolfgang Hansen
Carsten Siegerstrøm
Tove Egedal Toet

Diplomklasse:

Ulrikke Høst-Madsen

Musikpædagogisk uddannelse:

Anders Bak

Solistklasse:

Morten Zeuthen

Kontrabas

Forskole:

Jakob Wessberg

Diplomklasse:

Erik Raagaard Nielsen

Fløjte

Forskole:

Carl Öberg
Anne Marie Storm

Hovedskole:

Christina Zeuthen

Diplomklasse:

Niels Helge Poulsen

Obo

Forskole:

Ellen Pedersen
Bodil Sonne Kristensen

Hovedskole:

Merete Hoffmann-Madsen
Charlyn Bethell

Diplomklasse:

Ninna Bloch

Musikpædagogisk uddannelse:

Ulla Kellermann

Klarinet

Forskole:

Lars Aabo

Hovedskole:

Jens Klüver

Musikpædagogisk uddannelse:

Solveig Boye

Hanne Futtrup

Solistklasse:

Karin Brændstrup

Fagot

Hovedskole:

Peter Colbert

Diplomklasse:

Svend Rump

Saxofon

Hovedskole:

Hans Chr. Vartenberg

Trompet

Hovedskole:

Gunnar la Cour

Svend Vermund Nielsen

Knud Albert Jepsen

Diplomklasse:

Leo Alex Madsen

Musikpædagogisk uddannelse:

Kurt Bjørnung Holm

Solistklasse:

Søren Slyngborg

Basun

Forskole:

Jens Chr. Kloster

Slagtøj

Forskole:

Frans Hansen

Helen Poulsen

Hovedskole:

Imrich Cisar

Flemming Vistisen

Holger Schreiber

Børge Henrik Colberg

Musikpædagogisk uddannelse:

Svend Aage Bøgedal

Blokfløjte

Forskole:

Pia Brun Jørgensen

Hovedskole:

Pia Dahl Jensen

Musikpædagogisk uddannelse:

Ellen Thomasen

Birgit Ahrenkiel Jensen

Guitar

Forskole:

Tommy Jervidalo

John Johannsen

Johnny Madsen

Hovedskole:

Lars Hannibal Knudsen

Per Dybro Sørensen

Karl Petersen

Leif Christensen

Henrik Rasmussen

Cembalo

Hovedskole:

Ingrid Dalsgaard Larsen

Orgel

Forskole:

Anne-Birgitte Nielsen

Ivan Høiberg

Birgitte Skovmand

Erling A. Thomsen

Hovedskole:

Per Skadhede Balling

Erik Haumann

Grethe Moesgaard

Michael Due-Pedersen

Niels Ulrik Ørts

Kurt Skov

Ulrik Spang-Hanssen

Karen Jørgensen

Inge Beck

Erling Lindgren Rasmussen

Steen Jensen

Diplomklasse:

Asger Troelsen

Peter Jørgensen

Kirsten Kolling Lønstrup

Kirsten Ingemann Petersen

Solistklasse:

Helge Granum-Jensen

Viggo Oehlenschläger

Præliminær organistuddannelse:

Bjarne Fjelrad

Edith Marker

Karen Jørgensen

Musikteori-musikhistorie

Forskole:

Svend Christiansen

Ole Ugilt Jensen

Erik Højsgaard

Diplomklasse:

Rolf Ruggaard Jensen

Komposition

Hovedskole:

Hans Gefors

Wayne Siegel

David Moore

Hørelære

Musikpædagogisk uddannelse:

Bodil Krogh

Almen musikpædagogik

Thomas Nyboe Rasmussen

Vilhelm Vistisen

Lone Poulsen

Steen Thomsen

Peter Christiansen

Kirsten Steensig

Lars Muhl

Lis Abildtrup

Kirstin Deckert

Karin Winther

Kell Larsen

Lise Ejlskov Jensen

Kirsten Kofoed Jensen

Arne Krickau Petersen

Frode Lovmand

Kirsten Schneider

Niels Bro Bystrup

Ole Axelsen
Anne Linnet
Hanne Schubert
Helen Jensen
Inger Aronsson
Karin Jacobsen
Otto Lindum
Jens Kjeldgaard Olesen
Judith Pedersen
Gudrun Fog Pedersen
Jette Rymer Rasmussen
Elinborg Thorsteinsson
Bo Hulgaard

Accordeon

Hovedskole:

Tom Pedersen
Jytte Niendorf Hansen

Musikpædagogisk uddannelse:

Ketty Feldhaus

K O N C E R T E R I S Æ S O N E N 1 9 7 4 - 7 5

MATINEER OG ANDRE KONCERTER

Koncert med kammerkoret fra Musikhøgskolan
i Göteborg fredag d. 11. oktober kl. 11

- W. Stenhammar: Tre Kørvisor (J.P. Jacobsen)
- L.J. Werle: Canzone 126 (Petrarca)
- M. Marais: Variationer over Les Folies
d'Espagne
Paul Wåhlberg, fløjte
- G. Fauré: Mandoline (Verlaine)
En Sourdine (Verlaine)
Green (Verlaine)
Gunnar Forshuvud, tenor
Agneta Ågren, piano
- W. Peterson-Berger: Jämtlandsminnen
Marits Visor (Bjørnson)
Monica Persson, sopran
Agneta Ågren, piano
- I. Lidholm: Fyra körer (Å. Nilsson)
Kammarkören
Dir.: Gösta Ohlin

Matiné lørdag d. 26. oktober kl. 16

- J.S. Bach: Französische Ouverture i h-mol
Frode Stengaard, klaver
- Vincenzo Gelli: Divertimento for fløjte og guitar
Niels Helge Poulsen, fløjte
Lene Boelsmand, guitar
- Franz Schubert: Sonate A-dur, op. posthumus (1828)
Friederike Trauer, klaver

Koncert torsdag d. 7. november kl. 20

- Per Nørgård: Waves
Bent Lyloff, slagtøj
- Igor Strawinsky: Historien om en Soldat (suiten)
Olov Öberg, violin
Solveig Boye, klarinet
Peter Colbert, fagot
Svend Vermund, trompet
Jens Holm, kontrabas
Uffe Palm Mortensen, basur
Flemming Vistisen, slagtøj
under ledelse af
Bent Lyloff

Matiné lørdag d. 16. november kl. 16

- Frescobaldi: Toccata i d-mol
- Peter Philips: Padovana e Gaillarde C-dur
- Sweelinck: Toccata i a-mol
Ingrid Dalsgaard, cembalo
- Brahms: Sonate i f-mol
Karin Brændstrup, klarinet
Merete Brønnum, klaver
- P. Heise: Elses sange fra Drot og Marsk
Birgit Louise Frandsen, sang
H.P. Rasmussen, klaver
- Jørgen Jersild: Trois pièces en Concert
H.P. Rasmussen, klaver
- Luys de Narvaez: Cancion del Emperador
Variationer over Guardame les Vacac
- J.S. Bach: Præludium a-mol
Leif Christensen, guitar

Nordiska presentationskonserter

Onsdag d. 20. november kl. 20

Robert Schumann:	Dichterliebe (Heinrich Heine)
Einojuhani Rautavaara:	Three Sonnets of Shakespeare
Hugo Wolf:	Mörrike-Lieder (Eduard Mörrike)
	Jorma Hynninen, baryton
	Ralf Gothóni, klaver

Matiné lørdag d. 23. november kl. 16

J. S. Bach:	Toccatà i c-mol
	Charlotte Schiøtz, klaver
W. A. Mozart:	Fantasi + Sonate i c-mol
	Willy Stolarczyk, klaver
R. Strauss:	Das Bächlein
	Meinem Kinde
	Ständchen
	Tove Nørholt, sang
	Gunhild Donslund Johansen,
	klaver
W. Jacobi:	Kammermusik I og II for to accordeons
	Ketty Feldhaus
	Jytte Hansen
Zoltan Kodaly:	Danse fra Maroczek
	Jesper Mark Pedersen,
	klaver

Matiné lørdag d. 25. januar kl. 16

J. S. Bach:

Toccatà i D-dur

Inke Løssl-Kessler, klaver

Ravel:

"Shéhérazade"

Gunver Laursen, sang

Karen Steengaard, klaver

Duparc:

Elégie

Agnes Jørgensen, sang

Lone Karlsson, klaver

Rachmaninoff:

Corelli-variationer op. 42

Inke Løssl-Kessler, klaver

Matiné lørdag d. 1. februar kl. 16

Donizetti:

Sonatine for obo og klaver

Henri Dutilleux:

Sonate for obo og klaver

Ole-Henrik Dahl, obo

Erik Kaltoft, klaver

Vagn Holmboe:

Sonate per flauto solo op. 71

Niels Helge Poulsen, fløjte

Mozart:

Af serenade nr. 10 i B-dur KV. 361

Charlyn Bethell, obo

Bodil Sonne Kristensen, obo

Hanne Futtrup, klarinet

Solveig Boye, klarinet

Jens Kløver, basethorn

Lars Aabo, basethorn

Malinda Kleucker, horn

Kenn Højbjerg Kirstensen,
horn

Michael Nordstrøm, horn

Arne Skyggebjerg, horn
Svend Rump, fagot
Peter Colbert, fagot
Jakob Wessberg, kontrabas

Dir.: Ole-Henrik Dahl

Orkesterkoncert søndag d. 9. februar kl. 15

L. v. Beethoven:	Koncert nr. 2, B-dur for klaver og orkester op. 19
Gustav Mahler:	Symphonie nr. 4
Medvirkende:	Det jydsk Musikkonservatoriums orkester med assistance fra de øvrige konservatorier og Aarhus By-Orkester.
Solister:	Lasse Nilsson, klaver Ingelise Suppli Jespersen, sopran
Dirigent:	Ole Schmidt

Matiné lørdag d. 15. februar kl. 16

Hugo Wolf:	Fra Italienisches Liederbuch Ingelise Suppli Jespersen, sang Troels Kold Jensen, sang Erik Kaltoft, klaver
Carl Nielsen:	Preludium og Presto Olov Öberg, violin
G. F. Händel:	Suite d-mol for cembalo Ingrid Dalsgaard

- G.Ph. Telemann: Sonate i f-mol for altfløjte og con-
tinuo
   Ellen Thomasen, fløjte
   Ingrid Dalsgaard, cembalo
   Inger Jensen, cello
- D. Sjostakovitj: Klaverkvintet op. 57
   Annemarie Willum Hansen,
  klaver
   Olov Öberg, violin 1
   Christian Gottschalck,
  violin 2
   Ebbe Wind, viola
   Roland Sparrmo, violoncel

Matiné lørdag d. 22. februar kl. 16

- Robert Schumann: 12 Lieder op. 35 til digte af J.
Kerner
- Aaron Copland: Af "Old American Songs".

Thomas Hemsley, baryton
Friedrich Gärtler, klaver

Klaveraften med den amerikanske pianist

Renato Premezzi fredag d. 7. marts kl. 2o

- Claude Debussy: Ondine
Brouillard
Feuilles mortes
La Puerta del Vino
Feux d'Artifice
Jardins sous la Pluie
- Alexandr. Skrjabin: Sonate nr. 9
- Franz Liszt: Ungarsk rapsodi nr. 3

- Eric Satie: Avant dernières Pensées
- Manuel de Falla: "Møllerens dans" af balletten
"Den trekantede hat"
- Maurice Ravel: Pavane pour une Infante défunte
La Valse

Koncert søndag d. 9. marts kl. 20

- Per Nørgård: Trio for klarinet, cello og klaver
"Spell" (1973)
Elisabeth Sigurdsson,
klarinet
Morten Zeuthen, cello
Erik Kaltoft, klaver
- I. Strawinsky: Three pieces for clarinet solo (1920)
Elisabeth Sigurdsson
- L. v. Beethoven: Trio op. 11 B-dur for klarinet,
cello og klaver
Elisabeth Sigurdsson,
klarinet
Morten Zeuthen, cello
Erik Kaltoft, klaver
- A. Webern: Drei kleine Stücke op. 11 for cello
og klaver (1914)
Morten Zeuthen, cello
Erik Kaltoft, klaver
- Per Nørgård: "Spell"
Da capo

Koncert tirsdag d. 18. marts kl. 20

"Arabesker for accordeon"

Leif Kayser:	Arabeske nr. 3 Arabeske nr. 4 Arabeske nr. 6 Arabeske nr. 10 Mogens Ellegaard
J. S. Bach:	Fantasi og fuga i a-mol
Leif Kayser:	Arabeske nr. 9 (uopf.) Leif Svensson
Leif Kayser:	Arabeske nr. 1 (uopf.)
Thorbjørn Lundquist:	Plasticity Tom Pedersen
Leif Kayser:	Arabeske nr. 8 (uopf.)
Jindrich Feld:	Vier Intermezzi Bente Carlsen
Leif Kayser:	Arabeske nr. 7 (uopf.)
Niels Viggo Bentzon:	In the Zoo opus 164 Bengt Lundstrøm
Ib Nørholm:	Sonate for accordeon
Leif Kayser:	Arabeske nr. 2 (uopf.) Ketty Feldhaus
Leif Kayser:	Arabeske nr. 5
Thorbjørn Lundquist:	Partita Piccola Jytte Hansen

Medvirkende:

Det jydsk Musikkonservatorium

Ketty Feldhaus
Jytte Hansen
Tom Pedersen

Det kgl. danske Musikkonservatorium

Bente Carlsen
Leif Svensson
Bengt Lundström

Koncert med den japansk-hollandske luts spiller

Toyohiko Satoh torsdag d. 20. marts kl. 20

Chitarrone (Theorbe)

Alessandro Piccinini:

Toccata IX
Toccata VI

Giovanni G. Kapsberger:

Toccata 7 ma
Canzona 2 da

Robert de Visée:

Suite Re-mineur

Barocklaute

Silvius Leopold Weiss:

Suite d-mol

Joachim Bernhard Hagen:

Sonate B-dur

Uropførelse af miniopera fredag d. 21.

marts kl. 20.

Lars Johan Werle:

"Flower-Power". (Tage Danielsson)
Poul Elming
Poul Erik Hansen
Agnes Jørgensen
Gunver Laursen
Ulla Wang
Lars Waage

Matiné lørdag d. 22. marts kl. 16

- Poul Rovsing Olsen: Two Prophetic Songs
- Igor Strawinsky: Iocaste's arie fra 2. akt af
"Oedipus Rex"
Agnes Jørgensen, sang
Lone Karlsson, klaver
- Reger: Sonate for klarinet og klaver
i B-dur
Hanne Futtrup, klarinet
Frode Stengaard, klaver
- Thomas Morley: It was lover and his lass
Who is it that this dark night?
With my love my life was nestled
Mistress mine well may you fare
My father fain
Hanna B. Hjorth, sang
Lene Boelsmand, guitar
- Haubenstein-Ramati: Liaisons
Frans Hansen, marimba,
vibrafon
- N.W. Gade: Trio i F-dur op. 42
Tutter Givskov, violin
Jørn Bendixen, cello
Birgit Lauridsen, klaver
- Milhaud: Blæserkvintet - La Cheminée du
Roi René
Niels Helge Poulsen, fløjte
Charlyn Bethell, obo
Hanne Futtrup, klarinet
Svend Rump, fagot
Malinda Kleucker, horn

Orkestermatiné lørdag d. 5. april kl. 16

Edv. Grieg: Koncert for klaver og orkester

a-mol op. 16

Solist: Friederike Trauer

L. v. Beethoven:

Symfoni nr. 8 F-dur opus 93

Konservatoriets orkester

Dir.: Henrik Sachsenskjold

Matiné lørdag d. 19. april kl. 16

Henry Purcell:

The Blessed Virginia

Expostulation

Birgit Louise Frandsen,
sang

Gunhild Donslund Johansen,
klaver

Hans Ulrich Lehmann:

Mosaik for soloklarinet (1964)

Karin Brændstrup

Mussorgsky:

Kinderstube

Tove Nørholt, sang

Gunhild Donslund Johansen,
klaver

Schumann:

Kreisleriana

Charlotte Schiøtz, klaver

Matiné på Moesgaard søndag d. 20.

april kl. 15

Johann Hermann Schein:

Suite fra "Banchetto Musicale" (1617)

Consort:

Ellen Thomasen

Birgit Ahrenkiel

Pia Jørgensen

- Pia Dahl Jensen
Annette Friisholm,
blokfløjte
Lise Ejlskov, viola da gam
Leif Christensen, guitar
Imrich Cisar, slagtoj
- Henry Lawes: Suite i d-mol for to guitarer
Johnny Madsen
John Johannsen
- Gabriel Bataille: "Ma Bergère non legère"
- Antoine Boesset: "Que d'espines, Amour"
- John Dowland: Away with these Selfe-Loving Lads"
Morten Kold, sang
Henrik Rasmussen, lut
"My lord Willoughby's Welcome
Home"
Henrik Rasmussen, luth
Ingrid Dalsgaard Larsen,
cembalo
- William Byrd: "Sellenger's Round"
Ingrid Dalsgaard Larsen,
cembalo
- G. Ph. Telemann: Quartetto i G-dur
Pia Jørgensen, altblokfløjte
Ellen Pedersen, obo
Hanne Holt Nielsen, violin
Ingrid Dalsgaard Larsen,
cembalo
Jørn Bendixen, violoncel
- John Dowland: "Flow my tears"
"Awake sweet love"
Tove Nørholt, sang
Per Sørensen, guitar

- J. S. Bach: Præludium og fuga i a-mol
Leif Christensen, guitar
- Hans Martin Linde: Divertimento (1964)
Pia Dahl Jensen, altblok-
fløjte
Imrich Cisar, slagtøj
- Trio (1960)
Ellen Thomasen, altblokfløjte
Mogens Friis Jensen, tvær-
fløjte
Ingrid Dalsgaard Larsen,
cembalo

Ravels samlede klaverværker på 2 koncerter

onsdag d. 23. april og torsdag d. 24. april kl. 20

John Damgaard Madsen, klaver

- Maurice Ravel:
- Prélude 1913
Menuet Antique 1895
Pavane pour une Infante défunte 1899
Miroirs 1905
- A la manière de Borodine 1913
A la manière de Chabrier 1913
Le Tombeau de Couperin 1913-17
- Sonatine 1905
Menuet sur le nom de Haydn 1909
Valses Nobles et Sentimentales 1911
Jeux d'Eau 1901
- Gaspard de la Nuit 1908

Matiné lørdag d. 26. april kl. 16

L.v. Beethoven:

Sonate D-dur op. 10 nr. 3
Hanne Bramsen, klaver

G.F. Händel:

Sonate i e-mol for fløjte og basso continuo, op. 1 nr. 1a
Christina Zeuthen, fløjte
Mette Heide-Jensen, cello
Gunhild Donslund Johansen, cembalo

Schönberg:

3 klaverstykker op. 11
Hanne Bramsen

Gentagelse af debut fra konservatoriets
solistklasse torsdag d. 1. maj kl. 20

Karin Brændstrup, klarinet

Francis Poulenc:

Sonate for klarinet og klaver (1962)

Hans Ulrich Lehmann:

Mosaik for soloklarinet (1964)

Johs. Brahms:

Sonate for klarinet og klaver i f-mol
op. 120 nr. 1

Alban Berg:

Vier Stücke für Klarinette und Klavier
op. 5 (1913)

Béla Bartók:

Kontraster, trio for violin, klarinet
og klaver (1940)

Peter Westenholz, klaver
Peder Elbæk, violin

Matiné lørdag d. 3. maj kl. 16

- Alonso Mudarra: Diferencia sobre
El Conde Claros
Gallarda
- J. S. Bach: Fuga i a-mol
Henrik Rasmussen, guitar
- Hans Ulrich Staeps: Sonata i Es
Ellen Thomasen, altblokfløjte
Poul Lumbye Andersen,
klaver
- Debussy: Estampes
Annemarie Willum Hansen,
klaver
- Hugo Wolf: Fra "Italienisches Liederbuch"
Poul Elming, sang
Peter Westenholz, klaver
- Hindemith: Sonate for obo og klaver
Nina Bloch, obo
Vibeke Lundgren Nielsen,
klaver
- Mozart: Strygekvartet i g-mol KV. 516
Tutter Givskov, 1. violin
Henry Lützhöft, 2. violin
Ebbe Wind, viola 1
Egon Tramm, viola 2
Inger Jensen, violoncel

Koncert søndag d. 4. maj kl. 20

Johs. Brahms:

Serenade nr. 2 i A-dur op. 16

Dir.: Ole-Henrik Dahl

Ravel:

Miroirs

Frode Stengaard, klaver

Matiné lørdag d. 10. maj kl. 16

Schubert:

Sonate i c-mol for klaver

Willy Stolarczyk

Vaughan Williams:

Ten Blake Songs

Ellen Lunde, sang

Morten Kold Jensen, sang

Merete Hoffmann-Madsen, o

Schumann:

Humoreske op. 20

Friederike Trauer, klaver

Soiré onsdag d. 14. maj kl. 20

"Hertug Blåskægs Borg"

Opera af Béla Bartók

Judith:

Kaja Pihl

Blåskæg:

Niels Pihl

Klaver:

Per Balling

Lys:

Poul Erik Hansen

Musikalsk ledelse:

Erik Kaltoft

Dekoration:

Per Marstrand

Isenesættelse:

Lars Waage

Soiré onsdag d. 21. maj kl. 2o

Koncertopførelse af
Maurice Ravel's "L'enfant et les sortilèges"
Opera i 1 akt

Medvirkende: Ellen Lunde, sopran
Musikkonservatoriets kammerkor
Dir.: Erling Kullberg
Klaver: Frode Stengaard
Musikalsk indstudering: Friedrich Gürtler

Matiné lørdag d. 24. maj kl. 16

Schumann: Mit Myrthen und Rosen
Brahms: Der Kranz
Ständchen
Frühlingslied
Schubert: Rastlose Liebe
Mussorgskij: Fra "Boris Gudenov" III akt
Agnes Jørgensen, sang
Lone Karlsson, klaver
Mozart: Koncert nr. 2 i D-dur KV 314
Niels Helge Poulsen, fløjte
Karen Steengaard, klaver
Brahms: Sonate i d-mol for violin og klaver
Olov Öberg, violin
Willy Stolarczyk, klaver
Hindemith: Sonate for fløjte og klaver 1936
Niels Helge Poulsen, fløjte
Karen Steengaard, klaver
Chopin: Fantasi i f-mol
Annemarie Willum Hansen,
klaver

KIRKEKONCERTER

Kirkemusikaften i Aarhus Domkirke

fredag d. 11. oktober kl. 20.

i samarbejde med Det jydsk Musikonservatorium

J. D. Zelenka:	Ur Sonata nr. 2 g-mol
Bernhard Lewkovitch:	Cantabo Domino
Knud Jeppesen:	Gud, vend øren til min bøn
Knud Jeppesen:	Min sjæl, lov Herren og glem ikke
J. S. Bach:	Partita a-mol for solofløjte, BWV 1
Torsten Sørensen:	De som med tårer så
Sven-Eric Johanson:	Som sådden førnimmer
Otto Olsson:	Canticum simeonis
Egil Hovland:	Salige er de som hører Guds ord
Knut Nystedt:	The path of just
J. S. Bach:	Es ist das Heil uns kommen her, k tate BWV 9
Medvirkende:	Kammarkören fra Musikhögskolan i Göteborg Ceciliaensemblen, Göteborg Carl-Gustaf Holmgren Paul Wåhlberg, fløjte Katalin Nemeth, sopran Helena Kaij, alt Gunnar Forshufvud, tenor Bertil Werthén, bas Dir.: Gösta Ohlin

Kirkemusikaften tirsdag d. 18. februar kl. 2o

i Aarhus Domkirke

arrangeret i samarbejde med Det jydsk^e Musikkonservatorium

Olivier Messiaen:	O Sacrum Convivium (1937)
César Franck:	Fantasi i A-dur
Max Reger:	Af "Geistliche Gesänge" op. 138
Gaston Litaize:	"Prière" for orgel (1937)
Francis Poulenc:	4 Motetter til fastetiden
César Franck:	Pièce héroïque

Det jydsk^e Musikkonservatoriums
kammerkor
Dir.: Erling Kullberg
Anders Riber, orgel

Kirkemusikaften onsdag d. 4. juni kl. 2o

i Aarhus Domkirke

arrangeret i samarbejde med Det jydsk^e Musikkonservatorium

J. S. Bach:	Præludium og fuga i Es-dur Peter Jørgensen, kororgel
	Præludium og fuga i e-mol Kirsten Kolling Lønstrup, kororgel
César Franck:	Choral nr. 3 i a-mol Peter Jørgensen, hovedorgel
Max Reger:	Introduktion og Passacaglia i f-mol Kirsten Kolling Lønstrup, hovedorgel

4 KONCERTER MED VÆRKER AF STRAWINSKY OG BARTÓK

Koncert mandag d. 21. oktober kl. 20

I. Strawinsky:	Sonate for 2 klaverer Vibeke Lundgren Nielsen Herman van Tooren
I. Strawinsky:	3 stykker for soloklarinet Elisabeth Sigurdsson
B. Bartók:	Kontraster. Trio for violin, klarinet og klaver Niels Ølgaard, violin Karin Brændstrup, klarinet Merete Brønnum, klaver

Koncert mandag d. 24. februar kl. 20

B. Bartók:	Uddrag af "For Children" Bind I er baseret på ungarske folke- melodier Bind II er baseret på slovakiske fol- kemelodier Willy Stolarczyk, klaver
B. Bartók:	Sange fra "Dorfszenen" Gunver Laursen, sang Karen Steengaard, klaver
I. Strawinsky:	Sonate for klaver Inke Løssl-Kessler

Koncert mandag d. 3. marts kl. 20

B. Bartók:	Sonate for klaver Frode Stengaard

- I. Strawinsky: Four songs for Voice, Flute, Harpe
and Guitar
Bodil Gümoes, sang
Kjeld Mardahl, fløjte
Torrild Hald Nielsen, harpe
Maria Kämmerling, guitar
- B. Bartók: Sonata for soloviolin
Hans Stengaard
- I. Strawinsky: Koncert for klaver og blæsere
(1923-24) revideret 1950
Erik Kaltoft, klaver
Dir.: Ole-Henrik Dahl

Koncert mandag d. 28. april kl. 2o

- I. Strawinsky: Serenade en la
Friederike Trauer, klaver
- B. Bartók: Suite op. 14
Knud E. Sørensen, klaver
- I. Strawinsky: Historien om en soldat (suite)
Under ledelse af
Bent Lyloff

Spiller vi "Måneskinssonaten" forkert?

---

af

Bengt Johnsson

Opførelsespraksis er efterhånden blevet en vigtig disciplin indenfor musikforskningen, en disciplin, som i særlig grad kommer den levende musikfremførelse til gode. Hidtil har musikforskerne væsentlig beskæftiget sig med ældre tiders opførelsespraksis, frem for alt barokkens, og adskillige større og mindre værker behandler emnet, på nordisk område har vi Ingmar Bengtssons oversættelse og bearbejdelse af englænderen Thurston Darts lille bog fra 1964 "The Interpretation of Music". Bengtssons bog er en betydelig udvidelse af den engelske original og tillige en væsentlig forbedring. "Musikalisk praxis", som den hedder, burde være obligatorisk læsning for alle skandinaviske musikere og musikpædagoger. Men som jeg flere gange har drøftet det med Ingmar Bengtsson, står vi faktisk meget famlende og usikre overfor den opførelsesteknik, der ligger efter 1780-erne og fremover til vor tid. Her var et område, hvor forskningen burde sætte ind, men i virkeligheden vil det være langt vanskeligere at få 18. - 19. århundredes praksis klarlagt. For barokkens vedkommende er man trods mange uløste problemer, på ganske anderledes fast grund takket være adskillige større og mindre afhandlinger af samtidige musikere og pædagoger.

I det følgende skal jeg prøve at fremdrage nogle træk af det 18. - 19. århundredes opførelsespraksis, der tydeligt viser en jævn fortsættelse af de barokke traditioner. Jeg vil koncentrere mig

om et par rytmiske forhold, som ikke mindst gør sig gældende indenfor den klassisk-romantiske klavermusik.

I den højbarokke musik findes to måder at udføre denne figur på: $\overset{a}{\text{♩}} \text{ (el. } \text{♩} \text{, } \overset{b}{\text{♩}})$, der nøje hænger sammen med den pågældende sats stil og dens øvrige rytmiske forløb:

Eks. I

Går vi til de samtidige kilder, der klart belyser problemerne, bliver det først og fremmest til de to store værker fra overgangstiden, idet de netop peger frem på Wienerklassikken, nemlig J. J. Quantz: "Versuch einer Anweisung die flûte traversière zu spielen" (fra 1752) og C. Ph. Em. Bach: "Versuch über die wahre Art das Klavier zu spielen" (I. udg. fra 1753). Hos Quantz hedder det, at efter en punkteret note gives der den efterfølgende korte (ottendedel, sekstendedel el. toogtredivtedel) den kortest mulige udførelse, og den punkterede note holdes længere end foreskrevet. Bag i bogen gives på Tav. II, fig 7 en række eksempler. Og hos Ph. E. Bach hedder det (s. 113, §23): De korte noder efter de forudgående punkterede skal altid spilles kortere end noteret, det er "folglich ein Überflüssen dies kurze Noten mit Punkten oder Strichen zu bezeichnen". Det drejer sig simpelthen om den såkaldte franske stil, som den oprindelig opstod i den langsomme indledning til den franske ouverture, der helt prægedes af den punkterede rytmik. Både Quantz og Bach gør samtidigt opmærksom på, at står en punkteret rytme i en stemme samtidigt med hurtigere nodeværdier i en eller flere af de andre skal den korte node

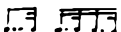
efter punktet falde sammen med den sidste node i den (el. de (øvrig(e) stemme(r)).

Eks. II

Den anden udførelse af den punkterede rytme

(som vist i eks. Ib) omtales af Bach; mens Quantz siger, at den korte node efter punktet skal spilles efter den sidste triolton, siger Bach fastholdende den gamle regel om, at den todelte rytme skal indordnes under tripelrytmen, at 16-delsnoden efter punktet skal spilles samtidigt med den sidste triolton. Det er det, vi er vant til f. eks. i Couranten fra Bachs B-dur Partita. Hermed opretholdes kravet om enhedsbevægelse, som var eet af de bærende momenter i den barokke stil. Man kendte ikke til den nyere notation: , men fastholdt som så underlagdes triolrytmen.

Hvorledes står nu 18. - 19. århundredes musik i forhold hertil? Vi skal se på et par eksempler hos Mozart. I c-moll Adagio-indledningen til værket Adagio og Fuga, K. 546 for strygekvartet skal den dobbelt punkterede rytme gennemføres, og i finalen til den firhændige C-dur sonate, K. 521 forekommer i takt 97 og 99 følgende rytme-figur i secunda-stemmen: . Denne skal spilles: Kommer flere forskellige punkterede rytmer samtidigt, skal de korte noder koordineres, altså spilles sammen. Vi finder denne regel hos Ph. E. Bach (Versuch s. 113, §23 med eksempel) og endnu klarere udtrykt hos D.G. Türk i hans Klavierschule fra 1789 med følgende eksempel (s. 362):

Eks. III

Hos Mozart har vi et eksempel fra variationerne for firhændigt klaver, K. 501, i den fjerde variation:

Eks. IV

Mens disse tilfælde, præget af den ældre franske stil med dens skarpe punkteringer, hører til de sjældnere hos Mozart (og Haydn), er problemet omkring triol plus punkteret rytme mere omfattende og når langt ind i 19. århundrede. Polyrytmik er nemlig ikke helt klart udtrykt i den tidlig klassiske musik, hverken som to mod tre i to stemmer eller som blandet rytme i een stemme. Mozarts velkendte d-moll fantasi, K. 397, viser dette i takt 17, rytmen i højre hånd: $\text{♩} \text{♩} \text{♩}$ skal udføres: $\text{♩} \text{♩} \text{♩}$ $\text{♩} \text{♩} \text{♩}$
 I manuskriptet til B-dur-koncerten, K. 450, har Mozart klart skrevet højre hånds passager således:

Eks. V

Denne ændring af fra todelt figur (altså polyrytmisk set i forhold til triolen) til en tripelfigur kan man følge hos en række komponister fremover, og man skal faktisk helt op til midten af 1800-tallet, før man virkelig klart skelner mellem triol og punkteret rytme i samtidig udførelse. Lad os tage nogle eksempler. I originalen til Schuberts "Winterreise", lieden "Wasserfluth" er motivet i forspillet 3. takt noteret således:

Eks. VI.

og dette gentager sig senere i sangen. De øvrige punkterede motiver må naturligvis fortsætte i samme rytme, altså ikke spilles skarpt. Allerede i 1. takt kombineres triol- og punkteret rytme, også her skriver Schubert sekstendedelen under den sidste triol. Udførelsen bliver altså:

og ligeledes i de efterfølgende figurer: , der skal spilles: . I Schuberts B-dur Impromptu fra op. 142 forekommer

i 3. variation, den elegiske og tragiske b-mollsats, en fortløbende triolbevægelse i venstre hånd, mens højre har en meget kompleks rytme: $\frac{4}{4}$. Den punkterede figur i 2. takt, der melodisk fortsættes i en triol, bør spilles som

udfra den gamle regel om at videreføre den punkterede figur over i grundbevægelsen, altså triolen. Hertil kommer især den punkterede figurs sangbare, melodiske strøm, der nemt brydes, om man fastholder den traditionelle skarpe punktering. Eksemplet står helt på

linje med det ovenfor citerede fra Mozarts d-moll fantasi. Den æstetiske lov om rytmisk enhed fra det 17. århundredes opførelsespraksis fortsættes således ind i den begyndende romantik. Men hvad med Adagioen til Beethovens cis-moll sonate?

"Traditionen" og vanen fortæller jo, at 16-delen skal komme efter triolen. Pianister ved dog, hvor vanskeligt det er at fremføre triolerne med en fuldkommen ensartet klang og i en fortløbende, glidende strøm, samtidigt med, at overstemmen punkterer rytmen og 16-delen ikke bliver for skarp, men netop kantabil. Originaludgaven af denne sonate bærer betegnelsen: Sonate quasi una Fantasia per il Clavicembalo o Pianoforte. Er dette blot en konvention fra udgiverens side for at få værket bedre afsat, idet cembaloet og pianofortet endnu trivedes side om side i de velhavende hjem? Det er måske værd at bemærke, at betegnelse "per il Clavicembalo" findes på næsten alle de foregående sonaters førstetryk, men med op. 28, altså den sonate, der direkte følger "Måneskinns-sonaten" forsvinder betegnelsen, og der står nu altid kun "Per il Pianoforte" (eller Hammerklavier). Den ensartede triolbevægelse i cis-moll sonatens første sats fortsætter for så vidt den ældre præludietype, som man kender eksempler på det hos Wagenseil, hos Beethovens lærer i Bonn Neefe, hos Ph. E. Bach og helt tilbage til gamle Seb. Bach. En sådan satstype kræver i følge den gamle tradition, at den punkterede rytme i melodistemmen opgives og 16-delen spilles som triol sammen med akkompagnementet, en udførelse, som vil være helt naturlig på et cembalo. En forskel mellem trioler og den punkterede rytme ville på dette instrument have lydt absurd i samtidens øren. På det moderne flygel bestræber alle interpreter sig på at spille melodien kantabilt og ekspressivt, og her må triolstemmerne underordne sig, d. v. s. som oftest spilles

lidt friere, eller ujævnt. Samtidigt kræver et sådant foredrag et meget langsomt tempo, som man som oftest får at høre. Men Beethoven skriver udtrykkelig ♩ , altså halv takt, for netop at understrege den flydende understrøm af trioler, hvor præludiepræget fra forgængernes satser bevares. Hvorledes kan man da udføre denne kendte sats? Hovedargumentet for at spille 16-delen som triol er: 1) Sats-typen og dens forbindelse med ældre lignende præludie-satser, 2) foreskriften af alla breve, hvilket vil sige et flydende, gående tempo, 3) og dermed bliver 16-delen for skarp i forhold til triolrytmen.

Argumentet for den "traditionelle" spillemåde er først og fremmest vor tids krav om større og sangbar tone, som netop det moderne instrument kan give, og det vil pege i retning af en løsrielse af 16-delen fra triolen, men samtidigt må tempoet sættes betydeligt ned. Vi får da normalt at høre en temmelig "romantisk", let sentimental sats, hvor hovedvægten lægges på en ofte altfor stærkt markeret melodistemme, mens triolbevægelsen helt trænges i baggrunden. For at bevare satsens stil, mener jeg, at et flydende tempo må være det rigtige, samtidigt med, at triolerne ikke bliver ujævne, og tillige bør man være klar over, at hele satsens klangcharme og dens harmoniske struktur netop ligger i disse trioler, hvorfor melodistemmen ikke må blive for dominerende. Udfra en sådan betragtning må det føles naturligt at spille 16-delen samtidigt med akkompagnementets sidste trioltone.

Lad os til sidst vende os til et par højromantiske eksempler. I nr. 1 af Schumanns Noveletten op. 21 fra året 1838 noterer han i Triodelen udtrykkelig således:

Eks. VII

Her er der altså ingen tvivl, men senere i stykket læser man anderledes:

Eks. VIII

Ser man på sammenhængen, er der god mening i de to udførelsesmåder af 16-delen. I første eksempel glider den automatisk ind i det af triolbevægelsen bårne helhedsforløb, i det andet eksempel er der tale om et ritardando, hvor melodistemmen løs-rives, ikke mindst takket være den forudgående dobbeltslagsfigur (dette sted er for øvrigt stærkt beslægtet med kodaen i Arabesquen op. 18). I det første stykke af "Kinderszenen" har vi samme kombination af triolakkompagnement plus punkteret 8-del og 16-del. At Schumann her givetvis ønsker 16-delen spillet efter triolen er ikke alene klart noteret i manuskriptet, men den sidste trioltonc, som skal spilles med højre hånd ville gøre det ekstra vanskeligt at få

meloditonen fremhævet sammen med anslaget af triolen. Tempoet i satsen er forholdsvis roligt, og et vist rubato tillader, at melodiens 16-del kan spilles cantabilt og ikke for skarpt.

Endelig et ganske interessant eksempel af Chopin. Det er E-dur præludiet fra op. 28. Altid hører man her 16-delen i højre hånd spillet efter triolen. Venstre hånd og også senere i de sidste fire takter i højre hånd noterer Chopin udtrykkelig dobbelt punktering af 8-delen plus en 32-del. Problemet bliver ligeledes klart i 3. takt, hvor vi foruden triolbevægelsen i akkompagnementet har både 16-del i højre hånd og 32-del i venstre. Chopin-instituttet i Warszawa har udgivet facsimile af manuskriptet, og her læser man klart, at 16-delen i højre hånd altid følges sammen med sidste triol. I 7. og 8. takt noteres undtagelsesvis: straks efterfulgt af . Chopin opfatter altså disse to skrivemåder identiske. I de sidste takter ønsker han en anderledes udførelse, idet 16-delen ændres til 32-del og i manuskriptet udtrykkelig flyttes hen bag sidste triol, ikke over denne. At Chopin har været sig de to fremførelsesmåder bevidst ses af en skrivefejl i sidste takt. Her har han oprindeligt noteret en 16-del over sidste triol, men streget den ud og noteret en 32-del flyttet længere til højre væk fra triolen^x).

Disse få udpluk fra 188-tallets klaverlitteratur kan nemt suppleres med andre. Men de viser tilstrækkeligt, at en svunden tids opførelsestradition ikke var helt uddød, og at man kun langsomt forlod en skrivemåde og en interpretationsmåde, der i over 150 år havde domineret. Med Brahms og senere komponister bliver den rytmiske kom-

x) Sammenlign i øvrigt Kodaen i f-moll balladen, takterne 212, 214, 217, 220, 223 og 225, hvor henholdsvis og sættes sammen og skal udføres som tripelfigurer. Jfr. kommentarerne til nævnte værk i den polske Paderewski-udg. af Chopins værker, bd. III s. 77.

pleksitet til et væsentligt stiltræk, og nu er for alvor den gamle spillemåde død.

Foruden disse spændende udførelsesproblemer af den punkterede figur kan man tillige fremdrage en forsiringspraksis, som hvad f. eks. udførelsen af triller angår, i mange tilfælde kan pege bagud til barokken. Det gælder spørgsmålet om at begynde en trille på oversekunden eller på hovednoden. Her er det vanskeligt at generalisere, men det er langt fra altid, at en trille hos f. eks. Chopin skal begynde på hovednoden. Det vil føre for vidt i denne sammenhæng også at komme ind på forsiringsproblemerne i den klassisk-romantiske klavermusik. Jeg skal blot her henvise til en meget interessant artikel om Chopins ornamentik i den polske: Annales Chopin, bd. 3, 1958, Maria Ottich: Chopins Klavierornamentik. Udførelsen af den polske klavermesters forsiringer ses her i belysning af den historiske udvikling efter barok og klassik, og der fremholdes synspunkter, der både viser forbindelsen bagud til den ældre stiltradition og samtidigt fremhæver nye træk.

Første gang trykt i Norsk Musikk-tidskrift 1973.

Gengivet her med tilladelse af NM's redaktion.

